

การพัฒนากลยุทธ์การบริหารงานส่งเสริมนิสัยรักการอ่านในโรงเรียน มัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41

Developing the Administration Strategy for Promote Love Read Habit in Secondary Schools Under the Secondary Educational Service Area Office 41

¹พรทิพย์ มั่นทรัพย์, ²สุภาพร พงษ์ภิญโญโอกาส และ ³ไพชยนต์ ศรีม่วง

¹Prontip Mansup, ²Supapron Pongpinyoopas and ³Pichayon Srimoung

^{1, 2, 3}มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

^{1, 2, 3}Kamphaengphet Rajabhat University, Thailand

E-mail: ¹mansup@hotmail.co.th, ²moui_pong@hotmail.com, ³Pichayon@windowlive.com

Received April 16, 2022; Revised June 26, 2022; Accepted July 15, 2022

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาสภาพ ปัญหา และปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานส่งเสริมนิสัยรักการอ่านในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41 2) เพื่อพัฒนากลยุทธ์การบริหารงานส่งเสริมนิสัยรักการอ่านในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41 และ 3) เพื่อประเมินกลยุทธ์การบริหารงานส่งเสริมนิสัยรักการอ่านในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41 เป็นการวิจัยและพัฒนา ดำเนินการวิจัย 3 ขั้นตอน เครื่องมือที่ใช้ ได้แก่ แบบสอบถาม การสนทนากลุ่ม การประชุมเชิงปฏิบัติการ การสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ และแบบประเมินกลยุทธ์ สถิติที่ใช้ ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพ พบว่า โดยทั่วไปโรงเรียนมีการวางแผน มีการปฏิบัติงาน มีการประเมินผล และมีการปรับปรุง ปัญหา พบว่า มีการวางแผนกำหนดเป้าหมายไม่ชัดเจน ปัจจัยที่เกี่ยวข้อง พบว่า ปัจจัยภายใน ประกอบด้วย ผู้บริหาร บุคลากร งบประมาณ วัสดุ ครุภัณฑ์ และสถานที่ ปัจจัยภายนอก ประกอบด้วย นโยบายของรัฐบาลและต้นสังกัด เศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม และเทคโนโลยี 2) กลยุทธ์ที่พัฒนาขึ้น ประกอบด้วย วิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าประสงค์ ประเด็นกลยุทธ์ กลยุทธ์ ตัวชี้วัด มาตรการ ตำแหน่งกลยุทธ์เป็นกลยุทธ์เชิงป้องกัน มี 7 กลยุทธ์ 3) ผลการประเมินกลยุทธ์ พบว่า ความสอดคล้องอยู่ในระดับมากที่สุด ความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ อยู่ในระดับมาก

คำสำคัญ: กลยุทธ์; งานส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน; โรงเรียนมัธยมศึกษา

Abstract

This article aimed to 1) study conditions, problems, and factors related to the administration of reading habit promotion in secondary schools under the Office of Secondary Education Service Area 41; 2) develop strategies for the administration of promoting reading habits in secondary schools under the Office of Secondary Education Service Area 41; and 3) assess the management strategies for promoting reading habits in secondary schools under the Office of Secondary Education Service Area 41. This research was research and development. The research process was conducted in 3 steps using questionnaires, discussions, workshops expert-based seminars, and the strategy assessment form. The statistics used in the data analysis were percentage, mean, standard deviation, and content analysis. The research results were found as follows: 1) The conditions, problems, and related factors that affect the general condition of the school's planned operation have an evaluation and improvement of problem conditions, with unclear target planning. Internal factors in planning operations, evaluation, and audit improvement, management personnel budget, materials, equipment, and locations. External factors consist of policies of the government and agencies, the economy, society, culture, and technology. 2) The developed strategy consists of vision, mission, objectives, strategic issues, strategies, indicators, measures. Strategic placement is a defensive strategy. There are 7 strategies. 3) Strategy evaluation results found the developed strategy is consistent at the highest level, suitability possibility and helpfulness at a high level.

Keywords: Strategy; Promotion of reading habits; Secondary schools

บทนำ

การส่งเสริมนิสัยรักการอ่านเป็นการพัฒนาประเทศที่สำคัญอย่างยิ่งทั้งนี้ เพราะการอ่านเป็นเครื่องมือในการเรียนรู้สรรพวิทยาการทั้งหลาย ผู้ที่อ่านมากย่อมประสบความสำเร็จมาก การอ่านทำให้บุคคลสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข การอ่านมีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งในสังคมปัจจุบัน เพราะเราต้องแสวงหาความรู้ ข้อมูลข่าวสาร การเคลื่อนไหวทางด้านเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม (Patcharat & Thongbai, 2012) การอ่านส่งเสริมให้ผู้อ่านมีพัฒนาการในด้านความรู้และความคิดมองโลกกว้าง เข้าใจปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคมผ่านสื่อการสอน (Inthanin, 2003) ซึ่งสิ่งเหล่านี้จะช่วยทำให้สามารถตัดสินใจได้อย่างถูกต้อง มีความเฉลียวฉลาดสามารถประกอบอาชีพ และเป็นบุคลากรที่มีคุณภาพในการพัฒนาประเทศได้อย่างเหมาะสม (Damnoen et al., 2022) สอดคล้องกับ นโยบายการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง (พ.ศ. 2552-2561) มุ่งเน้นให้มีการปฏิรูปการศึกษาทั้งระบบกำหนดวิสัยทัศน์

คนไทยได้เรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพ โดยกำหนดให้มีนโยบายด้านการส่งเสริมการอ่านเป็นวาระแห่งชาติ พ.ศ. 2552–2561 เป็นทศวรรษแห่งการอ่าน และกำหนดให้วันที่ 2 เมษายนของทุกปีเป็นวันรักการอ่าน กำหนดแนวทางให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และโรงเรียนเป็นผู้ปฏิบัติส่งเสริมการมีนิสัยรักการอ่านแก่ผู้เรียน

จากการสำรวจการอ่าน สำนักงานสถิติแห่งชาติ (National Statistical Office, 2019) พบว่า คนไทยอ่านหนังสือเพิ่มขึ้นแต่เป็นจำนวนน้อย เกือบทุกวัยนั้นเป็นเพราะส่วนใหญ่ใช้เวลาในการใช้โทรศัพท์เคลื่อนที่ดูโทรทัศน์มากขึ้น ทำให้ใช้จินตนาการในการอ่านน้อยลง ในเด็กที่มีอายุ 10–14 ปี กว่า 60% ให้เหตุผลในการไม่อ่านหนังสือว่า เพราะไม่ชอบและไม่สนใจที่จะอ่าน เมื่อเปรียบเทียบกับประเทศเพื่อนบ้านอย่างสิงคโปร์และเกาหลี ที่มีสถิติการอ่านหนังสือของประชากรในประเทศต่อคนต่อปีเป็นจำนวน 40 เล่ม ประเทศเวียดนามมีสถิติการอ่านหนังสือของประชากรในประเทศต่อคนต่อปีเป็นจำนวน 60 เล่มต่อคน ในขณะที่เด็กไทยมีสถิติการอ่านหนังสือเพียงปีละ 2 เล่มต่อคนเท่านั้น สอดคล้องกับ นิตยา ประพฤติกิจ (Pradhanakit, 2013) สาเหตุสำคัญของการไม่รักการอ่านหนังสือของคนไทย คือการชอบฟังวิทยุและดูโทรทัศน์มากกว่าการอ่าน ซึ่งทำให้เป็นสาเหตุหลักที่ทำให้เด็กไทยไม่รักการอ่านหนังสือ รองลงมาคือไม่อ่าน และอ่านไม่ออก จะเห็นได้ว่าการไม่มีนิสัยรักการอ่านของเด็กไทยมีสาเหตุหลายประการ และจากการเข้าร่วมโครงการประเมินผลนักเรียนร่วมกับนานาชาติ (Programme for International Student Assessment: PISA) ของนักเรียนอายุ 15 ปี ในการประเมินการอ่านครั้งแรกใน PISA 2000 นักเรียนไทยแม้จะมีคะแนนการอ่านต่ำกว่าค่าเฉลี่ย OECD แต่ก็มีคะแนนสูงกว่านักเรียนจากหลายประเทศ ตัวอย่างเช่น เม็กซิโก บราซิล และเปรู (ซึ่งใน PISA 2000 เปรูเป็นประเทศที่มีคะแนนการอ่านต่ำสุด) เมื่อเวลาผ่านไปประเทศเหล่านี้ได้มีการพัฒนาเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่องทำให้มีคะแนนสูงขึ้นตามเวลา ในขณะที่นักเรียนไทยกลับมีคะแนนถดถอยลงจนกระทั่งในการประเมินการอ่านใน PISA 2018 ปรากฏว่าประเทศที่เคยมีคะแนนต่ำกว่าไทยในช่องว่างที่กว้างมากกลับมีคะแนนเพิ่มสูงขึ้นจนกระทั่งมีคะแนนมากกว่าไทย (The Institute for the Promotion of Teaching Science and Technology, 2021)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41 ได้นำนโยบายการส่งเสริมนิสัยรักการอ่านมาปฏิบัติในรูปแบบต่าง ๆ สร้างแรงจูงใจให้สถานศึกษาผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษาที่มีส่วนร่วมกิจกรรมโดยสร้างแรงจูงใจด้วยการให้เกียรติบัตร และรางวัล แต่จากการศึกษารายงานการวิเคราะห์ผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินั้นพื้นฐาน (O-Net) ปีการศึกษา 2562 ระดับจังหวัดของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดกำแพงเพชร พบว่า ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 วิชาภาษาไทยมีคะแนนเฉลี่ย 55.67 และเมื่อเปรียบเทียบกับปีการศึกษา 2561 พบว่า มาตรฐานการเรียนรู้ ท 1.1 ใช้กระบวนการอ่านสร้างความรู้และความคิดเพื่อนำไปใช้ตัดสินใจ แก้ปัญหาในการดำเนินชีวิตและมีนิสัยรักการอ่าน เป็นมาตรฐานการเรียนรู้ที่มีพัฒนาการต่ำที่สุด (คะแนนพัฒนาการ = -8.68) ซึ่งแสดงว่าคุณภาพการจัดการเรียนรู้มีแนวโน้มต่ำลง ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 พบว่า วิชาภาษาไทยมีคะแนนเฉลี่ย 39.88 และเมื่อเปรียบเทียบกับปีการศึกษา 2561 พบว่า มาตรฐานการเรียนรู้ ท 1.1 ใช้กระบวนการอ่านสร้าง

ความรู้และความคิดเพื่อนำไปใช้ตัดสินใจ แก้ปัญหาในการดำเนินชีวิตและมีนิสัยรักการอ่าน เป็นมาตรฐานการเรียนรู้ที่มีพัฒนาการต่ำที่สุด (คะแนนพัฒนาการ = -12.88) ซึ่งแสดงว่าคุณภาพการจัดการเรียนรู้มีแนวโน้มต่ำลง

จากความเป็นมาและความสำคัญที่ได้กล่าวมาจึงพัฒนากลยุทธ์การบริหารงานส่งเสริมนิสัยรักการอ่านในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41 ให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมภายในและสภาพแวดล้อมภายนอกของโรงเรียนมัธยมศึกษา เพื่อนำไปใช้ในการบริหารงานส่งเสริมนิสัยรักการอ่านให้มีประสิทธิภาพ ซึ่งจะส่งผลให้ผู้เรียนมีคุณภาพตามเป้าหมายของการจัดการศึกษาต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพ ปัญหา และปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานส่งเสริมนิสัยรักการอ่านในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41
2. เพื่อพัฒนากลยุทธ์การบริหารงานส่งเสริมนิสัยรักการอ่านในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41
3. เพื่อประเมินกลยุทธ์การบริหารงานส่งเสริมนิสัยรักการอ่านในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41

การทบทวนวรรณกรรม

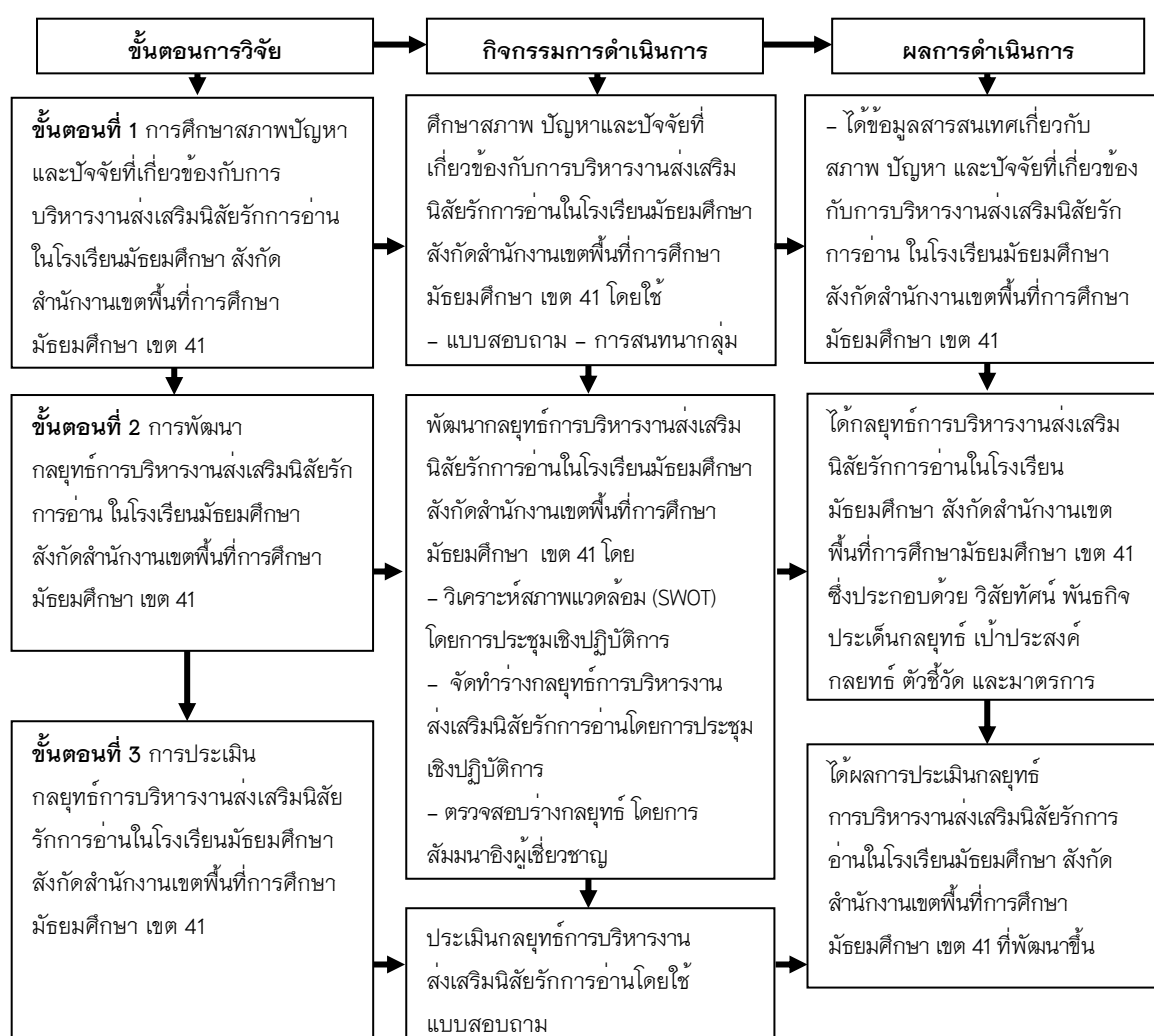
แนวคิดเกี่ยวกับการส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน

การบริหารงานส่งเสริมนิสัยรักการอ่านโดยการบริหารงานด้วยกระบวนการบริหารเชิงคุณภาพ PDCA ซึ่งเป็นหลักการบริหารที่เน้นคุณภาพทั่วทั้งองค์กรและเป็นระบบ (Srimoung, 2016) สามารถนำไปใช้กับการบริหารตามระบบและควบคุมคุณภาพที่ครบวงจร (National Statistical Office, 2019) เป็นระบบสารสนเทศที่ได้มาตรฐาน ถูกต้องแม่นยำ มีการเก็บข้อมูล การประมวลผล และสามารถเชื่อมโยงกันระหว่างหน่วยงานได้ ให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดในการบริหารโรงเรียน (Hangsakul, 2021) ผู้บริหารควรกระตุ้นส่งเสริม ให้ครู และบุคลากรกิจกรรมส่งเสริมนิสัยรักการอ่านไว้เป็นส่วนหนึ่งในการจัดการเรียนการสอน และพัฒนากิจกรรมอย่างต่อเนื่อง ติดตามผลสัมฤทธิ์ และใช้เป็นเป้าหมายในการสนับสนุนโรงเรียนให้สามารถปฏิบัติงานต่างๆ (Phumphongkhochasorn et al., 2021) โดยมีปัจจัยที่เกี่ยวข้องประกอบด้วยปัจจัยภายในโรงเรียน 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านผู้บริหาร 2) ด้านบุคลากร 3) ด้านงบประมาณ 4) ด้านวัสดุ ครุภัณฑ์ และสถานที่ และปัจจัยภายนอกโรงเรียนใน 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านนโยบายของรัฐบาลและต้นสังกัด 2) ด้านเศรษฐกิจ 3) ด้านสังคมและวัฒนธรรม และ 4) ด้าน

เทคโนโลยีที่ส่งผลต่อการบริหารงานส่งเสริมนิสัยรักการอ่านของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41 ทั้งในทางบวกและทางลบ

กรอบแนวคิดการวิจัย

งานวิจัยนี้ เป็นการวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Method) ผู้วิจัยกำหนดกรอบแนวคิดการวิจัยตามแนวคิดการพัฒนากลยุทธ์การบริหารงานส่งเสริมนิสัยรักการอ่านในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41 ดังนี้

ภาพที่ 1 กรอบกระบวนการดำเนินการวิจัย

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Method) ระหว่างการวิจัยเชิงปริมาณและการวิจัยเชิงคุณภาพ พื้นที่วิจัย คือ โรงเรียนมัธยมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41 โดยมีการแบ่งขั้นตอนการวิจัยออกเป็น 3 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาสภาพ ปัญหา และปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานส่งเสริมนิสัยรักการอ่านในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41

ดำเนินการการศึกษาสภาพ ปัญหา และปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานส่งเสริมนิสัยรักการอ่านใน 2 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1.1 การศึกษาสภาพ ปัญหา และปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานส่งเสริมนิสัยรักการอ่านฯ โดยการใช้แบบสอบถาม

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย ผู้อำนวยการสถานศึกษา รองผู้อำนวยการบริหารงานฝ่ายวิชาการ หัวหน้างานฝ่ายวิชาการ หัวหน้างานกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย 207 คน และครูผู้สอน 2,852 คน รวมทั้งสิ้น 3,059 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย ผู้อำนวยการสถานศึกษา รองผู้อำนวยการบริหารงานฝ่ายวิชาการ หัวหน้างานฝ่ายวิชาการ หัวหน้างานกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย 142 คน และครูผู้สอน ได้แก่ ครูหัวหน้างานส่งเสริมรักการอ่าน หัวหน้างานห้องสมุด ครูผู้สอนภาษาไทย 341 คน กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางของเครจซี และมอร์แกน และใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น เป็นชั้นภูมิโดยใช้ขนาดของโรงเรียนเป็นตัวแบ่งชั้น รวมทั้งสิ้น 483 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 4 ตอน ได้แก่ ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบกำหนดคำตอบให้เลือก ตอนที่ 2 สภาพการบริหารงานส่งเสริมนิสัยรักการอ่านในโรงเรียน เป็นแบบเลือกตอบได้มากกว่า 1 ตัวเลือก ตอนที่ 3 ปัญหาการบริหารงานส่งเสริมนิสัยรักการอ่านในโรงเรียน และตอนที่ 4 ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานส่งเสริมนิสัยรักการอ่านในโรงเรียน เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ซึ่งมีค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา เป็นค่า IOC ตั้งแต่ 0.08 ถึง 1.00 และค่าความเชื่อมั่น เป็นค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา ของแบบสอบถามตอนที่ 3 เท่ากับ 0.87 และตอนที่ 4 เท่ากับ 0.88

การวิเคราะห์ข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูลสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม สภาพการบริหารงานส่งเสริมนิสัยรักการอ่านในโรงเรียน โดยการคำนวณความถี่และร้อยละ วิเคราะห์ข้อมูลปัญหาและปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานส่งเสริมนิสัยรักการอ่านในโรงเรียน โดยการคำนวณค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และแปลความหมายค่าเฉลี่ยตามเกณฑ์ เพื่อนำไปใช้ในการสนทนากลุ่ม ในขั้นตอนที่ 1.2 ต่อไป

ขั้นตอนที่ 1.2 การศึกษาสภาพ ปัญหา และปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41 โดยใช้การสนทนากลุ่ม

ผู้ให้ข้อมูล ในการสนทนากลุ่ม ประกอบด้วย ผู้อำนวยการสถานศึกษา 8 คน รอง ผู้อำนวยการสถานศึกษาบริหารงานฝ่ายวิชาการ 1 คน ครูผู้สอนที่ปฏิบัติงานหัวหน้างานวิชาการ 1 คน ครูผู้สอนประกอบด้วย ครูหัวหน้างานส่งเสริมรักการอ่าน หัวหน้างานห้องสมุด ครูผู้สอนภาษาไทยที่มีประสบการณ์เกี่ยวข้องกับโครงการหรือกิจกรรมการส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน 8 คน รวมทั้งสิ้น 18 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง

การเก็บรวบรวมข้อมูล โดยการสนทนาเพื่อพิจารณาความถูกต้องและให้ข้อมูลเพิ่มเติม ผลการศึกษาสภาพ ปัญหา และปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานส่งเสริมนิสัยรักการอ่านที่ได้จากแบบสอบถาม ในขั้นตอนที่ 1.1

การวิเคราะห์ข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหาจากข้อมูลที่ได้จากการสนทนากลุ่ม ซึ่งพิจารณาความถูกต้องและให้ข้อมูลเพิ่มเติมผลการศึกษาสภาพ ปัญหา และปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานส่งเสริมนิสัยรักการอ่านที่ได้จากแบบสอบถาม ในขั้นตอนที่ 1.1 เพื่อสรุปเป็นสภาพ ปัญหา และปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานส่งเสริมนิสัยรักการอ่านในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41 เพื่อนำไปวิเคราะห์สภาพแวดล้อมในขั้นตอนที่ 2.1 ต่อไป

ขั้นตอนที่ 2 การพัฒนากลยุทธ์การบริหารงานส่งเสริมนิสัยรักการอ่านในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41

ดำเนินการพัฒนากลยุทธ์การบริหารงานส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน ใน 3 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 2.1 การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในและสภาพแวดล้อมภายนอกของการบริหารงานส่งเสริมนิสัยรักการอ่านในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41 โดยการประชุมเชิงปฏิบัติการ

ผู้ให้ข้อมูล ในการประชุมเชิงปฏิบัติการ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา 3 คน รองผู้อำนวยการงานฝ่ายวิชาการ 1 คน ครูผู้ปฏิบัติงานหัวหน้างานวิชาการ 3 คน ครูผู้สอนที่ปฏิบัติงานหัวหน้างานส่งเสริมการอ่าน หัวหน้างานห้องสมุด ครูกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย 8 คน ศึกษา นิเทศก์ ที่ปฏิบัติงานบริหารงานส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน 2 คน รวมทั้งสิ้น 17 คน ได้มาด้วยวิธีการคัดเลือกแบบเจาะจง

การเก็บรวบรวมข้อมูล ด้วยการประชุมเชิงปฏิบัติการ โดยผู้เข้าร่วมประชุมพิจารณาความเหมาะสมและความครบถ้วนของผลการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายใน และสภาพแวดล้อมภายนอกของการบริหารงานส่งเสริมนิสัยรักการอ่านที่ผู้วิจัยร่างขึ้น โดยผู้วิจัยใช้ข้อมูลจากการศึกษาในขั้นตอนที่ 1 และ เทคนิคการวิเคราะห์ SWOT ซึ่งสภาพแวดล้อมภายใน ได้แก่ จุดอ่อน และจุดแข็ง ของ

ผู้บริหาร บุคลากร งบประมาณ วัสดุ ครุภัณฑ์ และสถานที่ สภาพแวดล้อมภายนอก ได้แก่ โอกาส และอุปสรรค ของนโยบายของรัฐบาลและต้นสังกัด เศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม และเทคโนโลยี และผู้เข้าร่วมประชุมให้ข้อเสนอแนะ หลังจากนั้นผู้เข้าร่วมประชุมร่วมพิจารณาให้คะแนนสภาพจริง และความสำคัญ ของจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค เพื่อนำมาคำนวณค่าเฉลี่ย เป็นค่าคะแนน ค่าน้ำหนัก และค่าคะแนนถ่วงน้ำหนัก แล้วนำค่าคะแนนถ่วงน้ำหนัก มาเขียนกราฟเพื่อกำหนดสถานการณ์ หรือตำแหน่งของกลยุทธ์การบริหารงานส่งเสริมนิสัยรักการอ่านในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41

การวิเคราะห์ข้อมูล โดยการวิเคราะห์เนื้อหาจากข้อมูลที่ได้จากการประชุมเชิงปฏิบัติการมาสร้างข้อสรุปของจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค และสรุปผล จัดอันดับ คำนวณค่าเฉลี่ย ค่าคะแนน ค่าน้ำหนัก และค่าคะแนนถ่วงน้ำหนัก แล้วนำค่าคะแนนถ่วงน้ำหนัก มาเขียนกราฟแสดงสถานการณ์หรือตำแหน่งของกลยุทธ์การบริหารงานส่งเสริมนิสัยรักการอ่านในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41 ซึ่งได้ตำแหน่งกลยุทธ์เป็น กลยุทธ์เชิงป้องกัน (ST) เพื่อนำไปจัดทำร่างกลยุทธ์ในขั้นตอนที่ 2.2 ต่อไป

ขั้นตอนที่ 2.2 การจัดทำร่างกลยุทธ์การบริหารงานส่งเสริมนิสัยรักการอ่านในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 41 โดยจัดการประชุมเชิงปฏิบัติการ

ผู้ให้ข้อมูล ในการประชุมเชิงปฏิบัติการ ประกอบด้วย ผู้อำนวยการสถานศึกษา 4 คน รองผู้อำนวยการงานฝ่ายวิชาการ 1 คน ครูผู้ที่ปฏิบัติงานหัวหน้างานวิชาการ 3 คน ครูผู้ที่ปฏิบัติงานนโยบายและแผนงาน 4 คน คน ครูผู้สอนที่ปฏิบัติงานหัวหน้างานส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน หัวหน้างานห้องสมุด ครูกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย 6 คน และศึกษานิเทศก์ปฏิบัติงานเกี่ยวกับงานส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน 2 คน รวมทั้งสิ้น 20 คน

การเก็บรวบรวมข้อมูล จากผู้ให้ข้อมูลในการประชุมเชิงปฏิบัติการ โดยพิจารณาร่างกลยุทธ์ที่ผู้วิจัยได้ยกร่างขึ้น เพื่อให้ข้อเสนอแนะใน เรื่องวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าประสงค์ ประเด็นกลยุทธ์ กลยุทธ์ ตัวชี้วัด และมาตรการ ซึ่งในการพิจารณา ได้ใช้ข้อมูลผลการวิเคราะห์ SWOT และใช้เทคนิค SWOT Matrix ซึ่งเป็นการจับคู่ระหว่างจุดแข็งกับโอกาส (SO) จุดแข็งกับอุปสรรค (ST) จุดอ่อนกับโอกาส (WO) และจุดอ่อนกับอุปสรรค (WT) ในการสร้างกลยุทธ์

การวิเคราะห์ข้อมูล โดยการวิเคราะห์เนื้อหาข้อมูลความคิดเห็นที่ได้จากการประชุมเชิงปฏิบัติการในการจัดทำร่างกลยุทธ์การบริหารงานส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน เพื่อสรุปเป็นร่างของวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าประสงค์ ประเด็นกลยุทธ์ กลยุทธ์ ตัวชี้วัด และมาตรการ เพื่อนำไปตรวจสอบในขั้นตอนที่ 2.3 ต่อไป

ขั้นตอนที่ 2.3 การตรวจสอบกลยุทธ์การบริหารงานส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41 โดยวิธีการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ

ผู้ให้ข้อมูล ในการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบร่างกลยุทธ์การบริหารงานส่งเสริมนิสักรักการอ่าน เป็นผู้ที่เกี่ยวข้องชาญด้านการบริหาร การพัฒนากลยุทธ์ ภาษาไทย และการส่งเสริมนิสักรักการอ่าน ได้แก่ ผู้อำนวยการ สพม.เขต 41 1 คน ผู้อำนวยการสถานศึกษา 2 คน นักวิชาการด้านภาษาไทย 2 คน นักวิชาการด้านยุทธศาสตร์ 2 คน และศึกษานิเทศก์ 2 คน รวมทั้งสิ้น 9 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง

การเก็บรวบรวมข้อมูล โดยการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ เป็นการระดมความคิดจากผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับความสอดคล้องและความเหมาะสมของร่างกลยุทธ์การบริหารงานส่งเสริมนิสักรักการอ่านในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41 ซึ่งประกอบด้วย วิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าประสงค์ ประเด็นกลยุทธ์ กลยุทธ์ ตัวชี้วัด และมาตรการ พร้อมทั้งให้ข้อเสนอแนะ

การวิเคราะห์ข้อมูล โดยการวิเคราะห์เนื้อหาจากข้อมูลความคิดจากผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับความสอดคล้อง และความเหมาะสมของกลยุทธ์การบริหารงานส่งเสริมนิสักรักการอ่านในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41 และสรุปเป็นกลยุทธ์เพื่อนำไปประเมินในขั้นตอนที่ 3 ต่อไป

ขั้นตอนที่ 3 การประเมินกลยุทธ์การบริหารงานส่งเสริมนิสักรักการอ่าน ในโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41 โดยการใช้แบบสอบถาม

ผู้ให้ข้อมูล ในการประเมินกลยุทธ์การบริหารงานส่งเสริมนิสักรักการอ่าน เป็นผู้อำนวยการ สพม.เขต 41 1 คน ผู้อำนวยการสถานศึกษา 6 คน นักวิชาการด้านภาษาไทย 2 คน นักวิชาการด้านยุทธศาสตร์ 6 คน และศึกษานิเทศก์ 4 คน รวมทั้งสิ้น 19 คน ซึ่งบางส่วนเป็นผู้เข้าร่วมสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญในการตรวจคุณภาพของกลยุทธ์ ในขั้นตอนที่ 2.3 ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 3 ตอน ตอนที่ 1 ความสอดคล้องของกลยุทธ์ และตอนที่ 2 ความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ของวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าประสงค์ ประเด็นกลยุทธ์ กลยุทธ์ มาตรการ และตัวชี้วัด ทั้งสองตอนเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ และตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเพื่อพัฒนากลยุทธ์ เป็นแบบปลายเปิด

การวิเคราะห์ข้อมูล ความสอดคล้องของกลยุทธ์และความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ของวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าประสงค์ ประเด็นกลยุทธ์ กลยุทธ์ มาตรการ และตัวชี้วัด โดยการคำนวณค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) แปลความหมายค่าเฉลี่ยตามเกณฑ์ และประเมินคุณภาพของกลยุทธ์ตามเกณฑ์การประเมิน $\bar{X} \geq 3.51$ และ $SD \leq 1$ ตัดสินว่ามีความสอดคล้องเหมาะสม เป็นไปได้และเป็นประโยชน์

ผลการวิจัย

1. สภาพ ปัญหา และปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานส่งเสริมนิสัยรักการอ่านในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41

ผลการวิจัย พบว่า สภาพโดยทั่วไปโรงเรียนมีการวางแผน มีการปฏิบัติงาน มีการประเมินผล และมีการปรับปรุง ปัญหาโดยทั่วไปโรงเรียนมีการวางแผนกำหนดเป้าหมายไม่ชัดเจน ปัจจัยที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ปัจจัยภายใน ประกอบด้วย ผู้บริหาร บุคลากร งบประมาณ วัสดุ ครุภัณฑ์ และสถานที่ ปัจจัยภายนอก ประกอบด้วย นโยบายของรัฐบาลและต้นสังกัด เศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม และเทคโนโลยี

2. ผลการพัฒนากลยุทธ์การบริหารงานส่งเสริมนิสัยรักการอ่านในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41

ผลการวิจัย พบว่า กลยุทธ์ที่พัฒนาขึ้น ประกอบด้วย วิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าประสงค์ ประเด็นกลยุทธ์ กลยุทธ์ ตัวชี้วัด มาตรการ ตำแหน่งกลยุทธ์เป็นกลยุทธ์เชิงป้องกัน ดังตารางที่ 1

วิสัยทัศน์	โรงเรียนมัธยมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41 เป็นต้นแบบการบริหารจัดการส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน ด้วยนวัตกรรมและเทคโนโลยีที่ทันสมัย
พันธกิจ	1. วางแผนกระบวนการจัดโครงการ กิจกรรมการปลูกจิตสำนึกให้ผู้เรียนมีนิสัยรักการอ่านตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพ 2. เสริมสร้างบรรยากาศ สิ่งแวดล้อม แหล่งเรียนรู้ที่เหมาะสมเอื้อต่อการเรียนรู้ และนำนวัตกรรม เทคโนโลยี ดิจิทัล ที่ทันสมัยมาใช้ในการส่งเสริมมีนิสัยรักการอ่าน อย่างมีประสิทธิภาพ 3. ยกย่อง เชิดชูเกียรติ ผู้บริหาร ครู นักเรียน ที่มีผลงานเป็นที่ประจักษ์ในการส่งเสริมมีนิสัยรักการอ่าน 4. ส่งเสริมให้ผู้บริหาร ครู มีผลงานวิจัย และนวัตกรรม เทคโนโลยี ดิจิทัล ที่ทันสมัยมาส่งเสริมมีนิสัยรักการอ่าน อย่างมีประสิทธิภาพ 5. เสริมสร้างให้ภาคีเครือข่าย ชุมชน เข้ามามีส่วนร่วมในการส่งเสริมมีนิสัยรักการอ่านในโรงเรียนอย่างมีคุณภาพ 6. นิเทศ ติดตาม ประเมินผล และนำผลไปปรับปรุงการดำเนินการต่อไปพร้อมทั้งนำไปจัดทำเป็นสารสนเทศ ได้มาตรฐานอย่างมีประสิทธิภาพ
เป้าประสงค์	1. โรงเรียนมีแผนการจัดโครงการ กิจกรรม ไปสู่การปฏิบัติที่หลากหลาย ครูผู้สอนมีการใช้เทคนิคการสอนแบบ Active Learning เพื่อปลูกจิตสำนึกให้ผู้เรียนมีนิสัยรักการอ่านตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพ 2. โรงเรียนเสริมสร้างบรรยากาศ สิ่งแวดล้อม แหล่งเรียนรู้ที่เหมาะสมเอื้อต่อการเรียนรู้ และนำนวัตกรรม เทคโนโลยี ดิจิทัล ที่ทันสมัยมาใช้ในการส่งเสริมมีนิสัยรักการอ่าน อย่างมีประสิทธิภาพ 3. ผู้บริหาร ครู นักเรียน ได้รับการยกย่อง เชิดชูเกียรติ จากการมีผลงานที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมมีนิสัยรักการอ่านเป็นที่ประจักษ์ 4. ผู้บริหาร ครู มีผลงานวิจัย นวัตกรรม และนำเทคโนโลยี ดิจิทัล ที่ทันสมัยมาใช้ในการส่งเสริมมีนิสัยรักการอ่านให้นักเรียน อย่างมีประสิทธิภาพ 5. โรงเรียนมีภาคีเครือข่าย ชุมชน เข้ามามีส่วนร่วมในการส่งเสริมมีนิสัยรักการอ่านอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน 6. โรงเรียนมีการนิเทศ ติดตาม ประเมินผล นำผลไปปรับปรุงและมีสารสนเทศ อย่างมีประสิทธิภาพ

ประเด็นกลยุทธ์	1. พัฒนาการวางแผนกระบวนการจัดโครงการ กิจกรรมให้สอดคล้อง เหมาะสมกับการปลูกจิตสำนึกให้ ผู้เรียนมีนิสัยรักการอ่านตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพ 2. เสริมสร้างบรรยากาศ สิ่งแวดล้อม แหล่งเรียนรู้ที่เหมาะสมเอื้อต่อการเรียนรู้ และนันทนาการ เทคโนโลยี ดิจิทัล ที่ทันสมัยมาใช้ในการส่งเสริมมีนิสัยรักการอ่าน อย่างมีประสิทธิภาพ 3. ส่งเสริมยกย่อง เชิดชูเกียรติ ผู้บริหาร ครู นักเรียน ที่มีผลงานเป็นที่ประจักษ์ในการส่งเสริมมีนิสัยรักการอ่าน 4. ส่งเสริมให้ผู้บริหาร ครู มีผลงานวิจัย และนวัตกรรม เทคโนโลยี ดิจิทัล ที่ทันสมัยมาส่งเสริมมีนิสัยรักการอ่าน อย่างมีประสิทธิภาพ 5. เสริมสร้างให้ภาคีเครือข่าย ชุมชน เข้ามามีส่วนร่วมในการส่งเสริมมีนิสัยรักการอ่านในโรงเรียนอย่างมีคุณภาพ 6. พัฒนาการนิเทศ ติดตาม ประเมินผล นำผลไปปรับปรุงการดำเนินการต่อไปพร้อมทั้งนำไปจัดทำเป็น สารสนเทศ ได้มาตรฐานอย่างมีประสิทธิภาพ
กลยุทธ์	กลยุทธ์ที่ 1 เสริมสร้างสมรรถนะการวางแผนกระบวนการจัดโครงการ กิจกรรมให้แก่ผู้บริหาร ครู เหมาะสมกับการปลูกจิตสำนึกให้ ผู้เรียนมีนิสัยรักการอ่านอย่างยั่งยืน กลยุทธ์ที่ 2 จัดทำแผนพัฒนาผู้บริหาร ครู ในการใช้เทคนิคการสอนแบบ Active Learning เพื่อปลูก จิตสำนึกให้ ผู้เรียนมีนิสัยรักการอ่านตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพ กลยุทธ์ที่ 3 พัฒนาบรรยากาศ สิ่งแวดล้อม แหล่งเรียนรู้ ที่เหมาะสมกับการเรียนรู้และนันทนาการ เทคโนโลยี ดิจิทัล ที่ทันสมัยมาใช้ในการส่งเสริมให้นักเรียนให้มีนิสัยรักการอ่านอย่างมีคุณภาพ กลยุทธ์ที่ 4 เสริมสร้างขวัญและกำลังใจมอบเกียรติบัตรให้ ผู้บริหาร ครู นักเรียน ที่มีการส่งเสริมมีนิสัยรัก การอ่านมีผลงานเป็นที่ประจักษ์ กลยุทธ์ที่ 5 สนับสนุนผู้บริหาร ครู ให้จัดทำงานวิจัย เน้นการใช้นวัตกรรม เทคโนโลยีดิจิทัล ที่ทันสมัยมา ส่งเสริมมีนิสัยรักการอ่านให้นักเรียน กลยุทธ์ที่ 6 เสริมสร้างกระบวนการให้ภาคีเครือข่าย ชุมชน เข้ามามีส่วนร่วมในการส่งเสริมมีนิสัยรักการอ่าน ในโรงเรียนอย่างยั่งยืนและมีประสิทธิภาพ กลยุทธ์ที่ 7 ส่งเสริมระบบการนิเทศ ติดตาม ประเมินผล การปรับปรุงการดำเนินการและการนำผลการ ประเมินไปจัดทำเป็นสารสนเทศที่ทันเวลา ทันสมัยให้มีคุณภาพสูงขึ้น
ตัวชี้วัดและมาตรการ	กลยุทธ์ที่ 1 มี 4 ตัวชี้วัด 6 มาตรการ กลยุทธ์ที่ 2 มี 3 ตัวชี้วัด 7 มาตรการ กลยุทธ์ที่ 3 มี 3 ตัวชี้วัด 8 มาตรการ กลยุทธ์ที่ 4 มี 2 ตัวชี้วัด 7 มาตรการ กลยุทธ์ที่ 5 มี 4 ตัวชี้วัด 6 มาตรการ กลยุทธ์ที่ 6 มี 4 ตัวชี้วัด 9 มาตรการ กลยุทธ์ที่ 7 มี 7 ตัวชี้วัด 5 มาตรการ

3. ผลการประเมินกลยุทธ์การบริหารงานส่งเสริมมีนิสัยรักการอ่านในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41

ผลการวิจัยพบว่า (1) ความสอดคล้องอยู่ในระดับมากที่สุด (2) ความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ อยู่ในระดับมาก

อภิปรายผลการวิจัย

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 1 พบว่า สภาพโดยทั่วไปโรงเรียนมีการวางแผน มีการปฏิบัติงาน มีการประเมินผล และมีการปรับปรุง ปัญหาโดยทั่วไปโรงเรียนมีการวางแผนกำหนดเป้าหมายไม่ชัดเจน ปัจจัยที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ปัจจัยภายใน ประกอบด้วย ผู้บริหาร บุคลากร งบประมาณ วัสดุ ครุภัณฑ์ และสถานที่ ปัจจัยภายนอก ประกอบด้วย นโยบายของรัฐบาลและต้นสังกัด เศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม และเทคโนโลยี ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการปฏิบัติงานส่งเสริมนิสัรการอ่านมีกิจกรรมที่หลากหลาย ผู้บริหารสถานศึกษา ครูและบุคลากรที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานยังสับสนกับการเลือกกิจกรรมมาใช้ให้เหมาะสมกับบริบทโรงเรียนและผู้เรียน เช่น เพศ วัย ของผู้เรียน สภาวะแวดล้อมและกิจกรรม ในด้านการปฏิบัติถือว่าเป็นขั้นตอนที่สำคัญมากขั้นตอนหนึ่งเพราะเป็นการปฏิบัติตามแผนที่วางไว้ การที่องค์กรจะบรรลุตามวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายที่กำหนดไว้ในแผนปฏิบัติงานนั้น แม้ว่าจะมีการวางแผนไว้เป็นอย่างดี หากไม่ได้ปฏิบัติตามแผนก็เสมือนว่าไม่ได้จัดทำอะไรเลยโอกาสที่จะนำพาองค์กรไปสู่ความสำเร็จจึงไม่สามารถเป็นไปได้สอดคล้องกับงานวิจัยของ สมจิตร ไชยเชษฐ (Chaichet, 2017) สรุปผลได้ว่า การปฏิบัติการแก้ไข คือ ขั้นตอนการดำเนินงานให้เหมาะสม จะพิจารณาผลที่ได้จากการตรวจสอบ ซึ่งมีอยู่ 2 กรณี คือ ผลที่เกิดขึ้นไปตามแผนที่วางไว้หรือไม่เป็นไปตามแผนที่วางไว้ในกรณีที่ไปทำตามแผนให้นำแนวทางหรือกระบวนการปฏิบัติมาจะทำให้เป็นมาตรฐานพร้อมทั้งหาวิธีการที่จะปรับปรุงให้ดีขึ้น ซึ่งอาจหมายถึงสามารถบรรลุเป้าหมายได้เร็วขึ้นเสียค่าใช้จ่ายน้อยลงหรือทำให้คุณภาพดีขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของ วรณภา ใหญ่มาก (Haymak, 2018) ผลวิจัยพบว่า ปัญหาที่พบด้านวางแผน (P) ยังไม่ได้ให้ความสำคัญด้านการนำผลการตรวจประเมินมาเป็นส่วนประกอบในการจัดทำแผนเพื่อแก้ไขปรับปรุงให้เกิดประสิทธิภาพ สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุรสิทธิ์ รอดประเสริฐ (Rodprasert, 2021) ผลวิจัยพบว่า ปัญหาส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลาง มีเพียงหนึ่งด้านที่อยู่ระดับมาก ได้แก่ ปัญหาด้านการวางแผน โรงเรียนในพื้นที่พิเศษส่วนใหญ่ มีปัญหาการกำหนดนโยบาย เป้าหมายวัตถุประสงค์ ไม่สามารถนำสู่แผนการปฏิบัติได้จริง บุคคลที่ได้รับการแต่งตั้งมีความรู้ ความเข้าใจค่อนข้างน้อยในการจัดทำแผนและแผนที่จัดทำขึ้นมีความเป็นไปได้น้อยที่จะบรรลุเป้าหมายที่โรงเรียนกำหนดไว้ ดังนั้นจึงควรดำเนินการเร่งด่วนในการแก้ปัญหาด้านการวางแผนให้การบริหารงานส่งเสริมนิสัรการอ่านให้เป็นการวางแผนที่มีประสิทธิภาพสามารถนำไปใช้บริหารงานส่งเสริมนิสัรการอ่านได้จริงอย่างมีประสิทธิภาพ

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 2 พบว่า กลยุทธ์การบริหารงานส่งเสริมนิสัรการอ่านในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41 ที่พัฒนาขึ้นประกอบด้วย วิสัยทัศน์ 6 พันธกิจ 6 เป้าประสงค์ 6 ประเด็นกลยุทธ์ 7 กลยุทธ์ 25 ตัวชี้วัด และ 49 มาตรการ กลยุทธ์ที่พัฒนาขึ้น 7 กลยุทธ์ การปรับปรุงการดำเนินการและการนำผลการประเมินไปจัดทำเป็นสารสนเทศที่ทันเวลา ทันสมัยให้มีคุณภาพ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการดำเนินการวิจัยนี้มีขั้นตอนการ

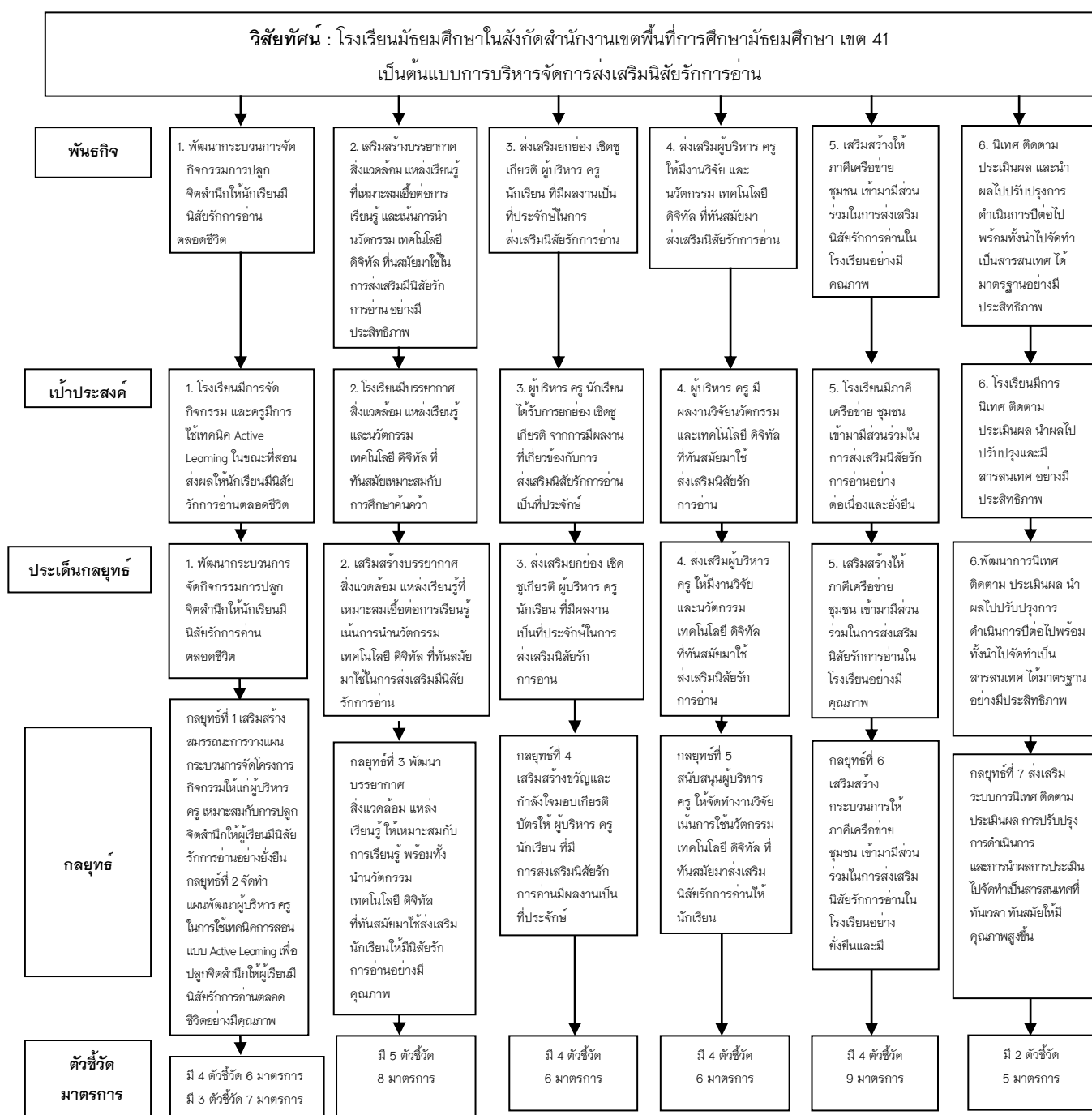
ดำเนินการหลายขั้นตอนในแต่ละขั้นตอนได้มีผู้ที่มีความรู้ความสามารถและมีประสบการณ์ตรงในการบริหารงานส่งเสริมนิสัรการอ่านมาร่วมให้ข้อมูล จึงทำให้กลยุทธ์ที่พัฒนาขึ้นสามารถนำไปพัฒนาการบริหารงานส่งเสริมนิสัรการอ่านได้อย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (Office of the National Education Commission, 2002) ที่กล่าวว่า การเตรียมการเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารและการจัดการเรียนการสอน และสอดคล้องงานวิจัยของนักวิจัยหลายท่านที่ทำการวิจัยด้านการพัฒนากลยุทธ์ และได้ผลการพัฒนากลยุทธ์ที่ใกล้เคียงกัน เช่น สุทธิพงษ์ ธรรมสอน (Tammason, 2014) พบว่า กลยุทธ์ที่พัฒนาขึ้นมีกลยุทธ์ในด้านการส่งเสริมและพัฒนาสิ่งแวดล้อมการเตรียมความพร้อมด้านบรรยากาศ จำนวน 9 กลยุทธ์ และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ สิทธิชัย อุตทาสา (Uttasa, 2019) พบว่า ด้านการมีส่วนร่วมในการพัฒนาองค์กร ด้านการปฏิบัติ ผู้บริหารสถานศึกษาสนับสนุนให้ครูมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ เพื่อระดมความคิดที่จำเป็น กำหนดจุดประสงค์ เป้าหมาย นโยบาย จัดทำและพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา เพื่อนำไปใช้อย่างมีประสิทธิภาพ ด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ ผู้บริหารสถานศึกษาสนับสนุนให้มีส่วนร่วมในผลประโยชน์จากกิจกรรมโครงการต่าง ๆ ไปพัฒนาครูและบุคลากรในการจัดการเรียนการสอน และด้านการมีส่วนร่วมในการประเมิน สอดคล้องกับการนำเสนอของ โชติกา วัฒนะ (Watana, 2001) สรุปได้ว่า การส่งเสริมนิสัรการอ่านในยุคดิจิทัลที่มีเทคโนโลยีเข้ามามีบทบาทสำคัญในการดำรงชีวิต เป็นความท้าทายอย่างยิ่งต่อผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการส่งเสริมนิสัรการอ่าน ดังนั้นการส่งเสริมนิสัรการอ่านในยุคดิจิทัลจะต้องดึงดูดความสนใจต่อกลุ่มเป้าหมาย มีเทคนิควิธีการต่าง ๆ ที่จะช่วยให้กลุ่มเป้าหมายรักการอ่านถึงขั้นพัฒนาเป็นนิสัยและเกิดเป็นวัฒนธรรมการอ่านในอนาคตได้ซึ่งต้องเกิดความร่วมมือของทุกฝ่าย ทำให้เกิดความเชื่อมั่นว่าได้ผลลัพธ์ตามที่ต้องการ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ บุญยง ทับทอง และกาญจนา บุญสูง (Thabthong & Boonsong, 2017) ผลการวิจัย พบว่า กลยุทธ์การขับเคลื่อนการพัฒนาการอ่านของนักเรียนโรงเรียนอนุบาลเพชรบุรี มี 4 กลยุทธ์ ประกอบด้วย 1) กลยุทธ์เครือข่าย 2) กลยุทธ์การมีส่วนร่วม 3) กลยุทธ์การเสริมพลังอำนาจ และ 4) กลยุทธ์การบูรณาการการใช้ในการขับเคลื่อนครูในการพัฒนา การอ่าน ได้แก่ การอ่านออกเสียงและการอ่านจับใจความ การพัฒนาการนิเทศ ติดตาม ประเมินผล นำผลไปปรับปรุงเป็นกลไกที่ครบวงจรในการบริหารหรือปฏิบัติ โดยการติดตามการทำงานและปฏิบัติการแก้ไขหรือเป็นกระบวนการวัดประเมินผลการทำงาน เพื่อให้ได้ผลงานที่มีประสิทธิภาพตามที่ต้องการ สอดคล้องกับงานวิจัยของ สถิตาภรณ์ อารีเอื้อ และคณะ (Aree-uea et al., 2016) ผลการวิจัย พบว่า ปัญหาการกำกับ ติดตาม และประเมินผลการดำเนินการบริหารงานวัดและประเมินผล ในสถานศึกษา ไม่เป็นระบบและไม่ต่อเนื่อง และมีกลยุทธ์ที่ 9 ส่งเสริมการนำผลการกำกับ ติดตามและประเมินผล มาแก้ไขและปรับปรุงการบริหารงานวัดและประเมินผล

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 3 พบว่า 1) ความสอดคล้องอยู่ในระดับมากที่สุด ความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะกระบวนการพัฒนา

ยุทธการบริหารงานส่งเสริมนิสัยรักการอ่านในโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41 ได้นำมีขั้นตอนการพัฒนาที่เหมาะสม มีความสอดคล้องต่อเนื่องในแต่ละขั้นตอนของการพัฒนา แต่ละขั้นตอนมีการดำเนินการอย่างมีประสิทธิภาพซึ่งขั้นตอนดังกล่าวสอดคล้องกับแนวคิดของ อัจฉรา จันทรฉาย (Canthrchay, 2010) กล่าวว่า ขั้นตอนการจัดการเชิงกลยุทธ์ไว้ 3 ขั้นตอน คือ การวางแผน การนำแผนไปปฏิบัติ และการติดตามประเมินผล และสอดคล้องกับแนวคิดของ สมชาย ภคภาสน์วิวัฒน์ (Phakhaphaswiwat, 2011) ได้กล่าวถึงกระบวนการบริหารเชิงกลยุทธ์ ไว้ว่ามีขั้นตอนทั้งหมด 3 ขั้นตอนกระบวนการพัฒนากลยุทธ์ มีขั้นตอนการพัฒนาที่เหมาะสม มีความสอดคล้องต่อเนื่องของขั้นตอนและการพัฒนาแต่ละขั้นตอนมีการดำเนินการอย่างมีประสิทธิภาพ และสรุปได้ว่า การประเมินกลยุทธ์หรือทางเลือกที่เหมาะสม นั้นจำเป็นที่จะต้องพิจารณาบนพื้นฐานของเกณฑ์ 3 ประการ อันประกอบด้วย พื้นฐานของความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และการยอมรับขององค์กร

องค์ความรู้ใหม่จากการวิจัย

กระบวนการพัฒนากลยุทธ์การบริหารงานส่งเสริมนิสัยรักการอ่านในโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41 สรุปได้ว่าการที่จะได้กลยุทธ์การบริหารงานส่งเสริมนิสัยรักการอ่านในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41 มีขั้นตอนในการพัฒนาหลายขั้นตอน ในแต่ละขั้นตอนจะประกอบด้วยผู้เชี่ยวชาญมาร่วมกระบวนการจัดทำ กลยุทธ์ที่ได้มาจึงเป็นกลยุทธ์ที่น่าเชื่อถือสามารถนำมาปฏิบัติได้จริง ข้อสังเกตของกลยุทธ์ที่ได้มาจะมีลักษณะคล้าย ๆ กันกับกลยุทธ์อื่น ๆ ที่นำมาส่งเสริมนิสัยรักการอ่านแต่ต่างกันตรงที่กลยุทธ์ที่พัฒนาขึ้นในครั้งนี้เป็นกลยุทธ์ที่นำมาใช้ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41 และผู้ที่ร่วมพัฒนากลยุทธ์ในครั้งนี้คือผู้ที่รับผิดชอบในการปฏิบัติงานบริหารงานส่งเสริมนิสัยรักการอ่านในโรงเรียนมัธยมศึกษาโดยตรง จึงทำกลยุทธ์ที่ตรงตามความต้องการของผู้ปฏิบัติงานอย่างแท้จริง ข้อสังเกตอีกประการคือกลยุทธ์ที่พัฒนาขึ้นมาในครั้งนี้มีความทันสมัย ทันเหตุการณ์กับยุคปัจจุบัน หากผู้รับผิดชอบการบริหารงานส่งเสริมนิสัยรักการอ่านนำกลยุทธ์นี้ไปพัฒนาการบริหารงานส่งเสริมนิสัยรักการอ่านประสบความสำเร็จจะสามารถนำไปเผยแพร่ให้กับโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาได้อีกต่อไป

ภาพที่ 2 แสดงภาพกลยุทธ์การบริหารงานส่งเสริมนิสัยรักการอ่านในโรงเรียนมัธยมศึกษา

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1.1 ผู้บริหารสถานศึกษาควรนำผลการวิจัยเกี่ยวกับการบริหารงานส่งเสริมนิสัยรักการอ่านในโรงเรียนมัธยมศึกษา มาปรับใช้ในการวางแผนการบริหารงานส่งเสริมนิสัยรักการอ่านในโรงเรียน

1.2 สถานศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41 สามารถนำกลยุทธ์การบริหารงานส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน ที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้ไปประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษาแต่ละแห่ง

1.3 กลยุทธ์การบริหารงานส่งเสริมนิสัยรักการอ่านในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41 ที่พัฒนาขึ้นเป็นลักษณะการดำเนินงานเชิงป้องกันใน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการวางแผน ด้านการนำแผนไปปฏิบัติ และด้านการติดตามและประเมินผล และด้านการปรับปรุง ซึ่งเป็นวงจรที่มีความสัมพันธ์กันควรนำไปใช้ให้ครบทั้ง 4 ด้าน อย่างเป็นระบบและมีประสิทธิภาพ

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 สถานศึกษาแต่ละแห่งควรมีการวิจัยเพื่อจัดทำกลยุทธ์การบริหารงานส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน ในสถานศึกษาเอง เพื่อให้มีความสอดคล้อง ความเหมาะสมกับสภาพแวดล้อมของตนเองและเป็นประโยชน์กับสถานศึกษา

2.2 สถานศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41 ควรมีการวิจัยเพื่อพัฒนากลยุทธ์การยกระดับการบริหารงานส่งเสริมนิสัยรักการอ่านในโรงเรียนมัธยมศึกษาสู่มาตรฐานระดับสากล เพื่อเป็นการต่อยอดการบริหารงานส่งเสริมนิสัยรักการอ่านในโรงเรียนมัธยมศึกษา ให้มีความก้าวหน้าขึ้นต่อไป

References

- Aree-uea, S., Chowakeeratiphong, T., & Arunyawong, R. (2017). Strategies management model for learning measurement and evaluation in basic primary schools under Kamphaengphet Primary Education Service areas. *Journal of Education Naresuan University*, 18(3), 174–188.
https://so06.tci-thaijo.org/index.php/edujournal_nu/article/view/66600

- Damnoen, P. S., Phumphongkhochasorn, P., Punwasuponchat, N., & Srichan, P. W. (2022). The development of learning management design models in compulsory subjects of the master of education program in educational administration innovation in order to enhance the characteristics of learners according to the needs of the professional. *International Journal of Early Childhood Special Education*, 14(1), 2091–2096. <https://doi.org/10.9756/INT-JECSE/V14I1.242>
- Education Council Secretariat. (2017). *National Education Plan 2017–2036*. Prikwarn Graphic.
- Hangsakul, P. G. (2021). Information Technology for Educational Administration. *Journal of Educational Management and Research Innovation*, 3(1), 1–10.
- Inthanin, I. (2003). *Promoting reading*. Chulalongkorn University Book Center.
- National Statistical Office. (2019). *The 2018 reading population survey*. National Statistical Office.
- Patcharat, J., & Thongbai, M. (2012). *Academic reading and writing*. Odeon Store.
- Phakhaphatwiwat, S. (2011). *Strategic management* (20nd ed). Amarin.
- Phumphongkhochasorn, P., Damnoen, P. S., Suwannaprateep, T., & Phoomparmarn, U. (2021). National Educational Standards and the Improvement of Thai Education System with World Class. *Asia Pacific Journal of Religions and Cultures*, 5(1), 75–86.
- Pradhanakit, N. (2013). *Early childhood development*. O.S. Printing House.
- Srimoung, P. (2016). The development of the quality system management model of Thung Sai Witthaya School, secondary educational service area office 41. *VRU Research and Development Journal Humanities and Social Science*, 11(3), 253–265.
- Tammasorn, S. (2018). Environmental management strategy development of schools under the secondary educational service area office 41. *Kasalongkham Research Journal*, 8(2), 137–148. <https://so04.tci-thaijo.org/index.php/ksk/article/view/126515>
- Thabthong, B., & Boonsong, K. (2017). Strategy for mobilizing reading quality development of students in Anuban Phetchaburi School. *Veridian E-Journal, Silpakorn University (Humanities, Social Sciences and arts)*, 10(1), 1976–1993.
- The Institute for the Promotion of Teaching Science and Technology. (2021). *Assessment results*. NSTDA.
- Watana, C. (2001). Promotion Reading habits in Digital Era. *Reading Journal*, 25(2), 28–46. <https://so01.tci-thaijo.org/index.php/rdj/article/view/249305>